

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1.
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno - demokratične stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti al-
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za po-
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/
Učiteljska tiskarna.

Vprašanje Šlezije.

Obravnave v najvišjem svetu
antante glede rešitve gorenješles-
kega vprašanja potekajo tako, da se
bo šlezko ozemlje potom kompro-
misa razdelila med Poljsko in Nem-
čijo. Francoski ministrski predsednik
se zavzema toplo za Poljsko, Anglija
pa za Nemčijo, dasi že ta popuška
od svojega prvotnega stališča. Mno-
go prijetneje stališče ima seveda
Briand, ki zagovarja Poljsko, to je
zaveznico aliranih držav, dočim za-
govarja Anglija v svetovni vojni naj-
bolj tepeno državo. Vsekakor igrajo
pri tej aferi gospodarsko politični
momenti veliko vlogo, in sicer se
boji Francija, da bi Nemčija dobila
bogato industrijsko ozemlje z veli-
kimi premogovnimi zalozami ter si
s tem znatno opomogla, dočim An-
glija uvideva, da Nemčija potrebuje
celotni industrijski kompleks za svoj
razvoj, ki more Angliji kot dobavi-
telici surovin za nemško industrijo
le koristiti, dočim bo možnost gos-
podarske kooperacije Anglije in
Nemčije oslabiljena, če Nemčija iz-
gubi to ozemlje. Dosedanja pogaja-
nja pričajo, da pride do delitve Šle-
zije, in sicer dobi Nemčija okoli 60,
Poljska pa okoli 40 odstotkov tega
ozemlja. Temu stališču se približuje
sedaj Lloyd George.

Kako se rešujejo vprašanja ev-
ropskih narodov, je res značilno. Ni
ta samoodločevanja narodov, niso tu
gospodarski interesi prizadete po-
krajine niti interes obeh prizadetih
prepirajočih se držav Nemčije in
Poljske merodajni, marveč le intere-
si Anglije in Francije. Nekaj tujih
gospodov sede za zeleno mizo in ti
odločajo o gorenješlezkem vprašanju,
torej gospodje, ki se jih stvar sama
pravzaprav nič ne tiče. Vzemimo na
primer, da bi hotela francoska, itali-

ianska in japonska vlada odločevati
o Irski, če naj ta pripada Britaniji.
Vsakomur bi se zdela tak vpliv ab-
surdni, tudi Angležem.

Tako deluje mehanizem mirovni-
h pogodb dalje; najvišji svet si dovo-
ljuje drzno kuratorstvo nad Evropo
in njenimi narodi, in če ne bo kmalu
prenehal, se ga bo svet naveličal,
ostal bo neznosen, zakaj vlade oko-
lo najvišjega sveta res niso nepri-
stranski sodniki, dasi bi najvišjemu
svetu mogla le nepristranska sodba
dajati moralno pravico do obstoja.
Vse delo sveta gre le za interese njih
samihi, zato izvajajo nasilstva nad
tujimi narodi. Zaraditega tudi zveza
narodov, ki so jo baje ustanovili, ne
more delovati, ker hoče najvišji svet
sami ohraniti vpliv.

Za nas je to vprašanje aktualno
s stališča ekonomskih pogojev in
samoodločbe narodov. Ti dve vpra-
šanji pri rešitvi šlezkega vprašanja
danes nista merodajni in to je za nas
doveli. Ali plerira meščansko časo-
pisje za Nemčijo ali Poljsko, je veči-
noma vprašanje čutnosti ne pa pra-
vice in praktičnosti, vprašanje sovi-
znima in nacionalnega demagoštva.
Vprašanje, kam naj pripade Gorenja
Šlezija, bi se moglo rešiti, če plebi-
scit ni tako verji izraz ljudske volje,
potem sporazuma med prebivalstvom
in obojima direktno interesiranimi dr-
žavam. Diktat tujcev je pa čin pre-
drznosti, ki utegne gospodarske po-
goje Gorenje Šlezije ali uničiti ali pa
jih vsaj oslabiliti, da ne bodo prišli v
celoti nobeni državi, še manj pa do-
mačinom v prid. Šlezija spada po
svoji narodnosti in po svojih gos-
podarskih interesih tja, ker se bo sama
razvijala in sodelovala v čim popol-
nejši meri z ostalim gospodarskim
svetom.

„Zakon o zaščiti države“ v praksi.

„Zakon o zaščiti države“ je prav-
zaprav zakon proti komunistom. To
je v njem tudi izrecno povedano. Mi
sino se načelno izjavili in glasovali
zoper ta zakon. Mi smo to storili v
klavnem vsled tega, ker stojimo na
stališču, da imei vsakdo pravico,
bropovedovati svoje ideje, čeprav
nima pravice, ne le po kazenskem
zakonu, temveč tudi socialnem na-
ziranju, da te ideje brez ozira na
vse, vsak čas in z vsakimi sredstvi
skuša oživotvoriti. Kar pa opažamo
pri onih, ki izvajajo »zakon o za-
ščiti države«, je, da oni — čeprav

je g. Pribečević pri neki priliki re-
kel, »da se bo proti idejam boril z
idejami«. — niso prav nič storili, da
se bore z idejnimi sredstvi, temveč
so se zatekli k koncepciji koncu v silo.
Idejne borbe so se vršile zgolj med
socialističnim in komunističnim de-
lavstvom.

„Zakon o zaščiti države“ je skle-
njen ne kot zakon proti delavskemu
razredu, temveč kot zakon proti ko-
munistom. To je v zakonu tudi for-
malno rečeno, in je to bil tudi na-
men zasnovateljev zakona samih.
To je potrebno konstatirati v intere-

su delavstva, da se ne bi morda za-
neslo medeni uverjenje, da so pre-
ganjanja delavcev, ki so se z vseh
strani začela, kjerkoli uzakonjena ali
da se delavstvo identificira s komu-
nisti. Da zasnovatelji »zakona o za-
ščiti države« niso delavstva v resni-
ci identificirali s komunisti, dasi bi
to gotovo prav radi, je vzrok v se-
danjih političnih razmerah, ker imajo
sedanji vladajoči še več kot do-
volj nasprotnikov v meščanskih
strankah samih, da bi jim bilo mogo-
če nastopiti kar zoper vse delavstvo
sploh.

Toda »zakon o zaščiti države« je
prirojen tako, da se lahko z njim

postopa proti vsakemu. Uveden je
sistem denunciranja. Označiti je tre-
ba koga za komunisto in je lahko
proganjan. Pred dnevi se je že tudi
zgodilo, da so oblasti zaprle stro-
kovne organizacije v Vrhu, čeprav
nima jo te nobenega stika s komu-
nisti.

Zoper »zlorabe« zakona o zaščiti
države se bomo morali energično
boriti. Uspeh pa je seve gotov le,
če se delavstvo strese iluzij in se
trajno strokovno in socialistično or-
ganizira. Ker vedno še velja geslo:
Kolikor moči, toliko pravice!

Militarizem in delavstvo v Franciji.

Členi versailske mirovne pogodbe,
ki ne razpravljajo o gospodarskih zahte-
vah, govore s poceni svečanostjo o za-
ščitni miru. Kako resno so bile vzete
te lepe besede s strani pogodb sklepajo-
čih meščanskih vlad, dokazuje zakonski
načrt francoske vlade za varstvo neome-
jenega militarizma, ki ga je izdelala pred
par meseci.

Ta zakon je odgovor generalov na
spontani izbruh nevolje in upiranje proti
vpoklicu letnega razreda 1919. Zakon pre-
poveduje vsako protimilitaristično propa-
gando, »vseeno v kakšni obliki in s kate-
rim sredstvi« za vse obvezance armade in
mornarice, aktiviste in rezerviste, kar bi
moglo napeljavati k protidolžnostnemu de-
lovanju in k nepokorščini do častnikov.
Tri stvari so kot najsvetejše meščanski
družbi posebej omenjene: Vpoklicanje k
armadi, varstvo zakonov in vojaških na-
redb in obramba republikanske ustave.

Ze prvi paragrafi zakona podajo po-
tem: Da se pod vojnimi obvezanci razume-
jo vsi za orožje zmorni, od najmlajših re-
krutov do najstarejših črnovojnikov.

S tem jemljejo velikemu delu prebi-
valstva možnost, da se izreče o militariz-
mu. Toda to ni vse; nihče ne bi smel več
opozoriti na to, da je militarizem bič ka-
pitała v meščanski demokraciji; nihče se
ne bi smel drzniti trditi, da izdatki za ar-
mado v miru in posebno še v vojni samo
zvišavajo davke in denarno podpirajo in-
dustrijo za izdelovanje orožja; da so stal-
ne vojske samo sredstvo moči belega in
rdečega imperializma in garancija za bo-
doče vojne. Kajti z vsemi mislimi, ki so
naperjene proti militarizmu v besedah in
tisku, more biti pri vojakih ojačan uporni
duh. Zato prepoveduje osnutek vso propa-
gando proti militarizmu v vseh krogih
naroda, kajti tak je zmisel določbe, ki
prepoveduje propagando po tretji osebi.
Kajti z javnim mnenjem prosto razpolaga-
jo generali.

Meščanske stranke soglašajo s taki-
mi zakoni. Toda delavstvo ima svoje misli
o potu do mira in do ustvaritve resnične

zveze narodov. Boj proti kapitalizmu je
eden glavnih ciljev delavskih strokovnih
in političnih organizacij. Francoske orga-
nizacije so zato vložile najostrejši pro-
test: protimilitaristična propaganda pri-
pada k načelu in se ji ne odpovedo. Fran-
coska socialistična omladina se je z go-
rečim manifestom priključila svojim sta-
rejšim sodrugom. Če bi osnutek postal za-
kon, bi se protimilitaristična propaganda
ne zmanjšala: vodili bi jo v znamenju pra-
vice proti zakonu.

Militarizem je obupni sovražnik vseh
delavcev, najsi bodo Nemci, Francozi ali
Angleži; militarizem je orožje v rokah
ojačujoče se reakcije v deželah zmago-

valcev in premagancev. Zmagujoči milita-
rizem na Francoskem je izzivanje in sve-
ža hrana skritemu in poteptanemu milita-
rizmu na Nemškem in v drugih evropskih
državah. Zveza narodov teoretizira okrog
razorožitve v tem, ko ne napravi nihče
ničesar, kar bi očistilo politično atmosfero
vojnih duhov. Bolj kot kdaj prej morajo
delavci zaupati svoji lastni moči. Na kon-
gresu v Londonu so se strokovne zveze
odločile, da bodo militarizem v vsaki ob-
liki pobijale. Boj proti reakciji pa je ven-
dar mogoč samo z akcijami mas, ki bi ne
mogle imeti uspeha brez zavestnega čuta
solidarnosti delavcev vseh dežel. Medna-
rodna zveza prevoznih delavcev se je na
svojem zadnjem zboru v istem smislu iz-
javila in tudi namenila veliko svoto tej
nameri. Strokovne organizacije imajo moč,
da lahko delajo in morajo delati. Na tej
fronti ne sme biti nobenih strankarskih
razlik. Neomnost proletariata je tisti zev,
ki ga militarizem hoče uporabiti v svojo
zmag. Deželne centrale nimajo sedaj
važnejše naloge kot to, da pobijejo to
nevarnost. Najkrajša pot do tega cilja so
uspehi nad sovražnikom. Le, če se v raz-
nih deželah strokovne organizacije neiz-
prošno uporabijo v boj za mir, bodo za-
gotovile priporjene svoboščine, postavile
temelj gospodarski demokraciji in priprav-
ljale resnično zvezo med narodi. Le ta-
daj bo zamogla mednarodna strokovna
zveza ubraniti svetovni mir pred vsakim
mednarodnim trumom meščanskih vlad in
kapitalističnih koristolovcev.

Vpostavitev cenilnih komisij za dohodnino.

Volitve komisijških članov in na-
mestnikov se vrše po vsej Sloveniji
na nedeljo, dne 25. septembra t. l.
Tozadnji razpis izide te dni v
»Uradnem listu« in se prve dni sep-
tembra t. l. tudi objavi po vseh ob-
činah na krajevno običajen način.
Razglas obsega vse podatke o nači-
nu, kraju in času volitev.

Za izvršitev volitev polovice ko-
misijških članov in namestnikov so
določena oblastva (za Ljubljano mesto
davčna administracija, za ostale ce-
nilne okraje pristojna davčna okr.
oblastva) sestavila volilne imenike.
V imenik so vpisani po alfabetičnem
redu kot volilni upravičenci vsi dav-
čni zavezanci brez ozira na spol, če
uživajo vse državljanske in politične
pravice, ako jim je dohodnina za leto
1920, predpisana odnosno se jim bo
še predpisala, in brez uvrstitve v
posamezne volilne skupine, ker tvo-
rijo vsi davčni zavezanci enega ce-
nilnega okraja le eno volilno sku-
pino.

Ti imeniki bodo v času od 22. av-
gusta do včetrši 29. avgusta t. l.,
razgrnjeni ob navadnih uradnih urah
v uradnih prostorih davčnih obla-
stev l. stopnje na vpogled davčnim
zavencem. Vpogledati smejo ime-
nike samo dohodnini zavezane ose-
be dotičnega cenilnega okaja med
navadnimi uradnimi urami. Prepiso-
vanje imenikov, oziroma naprava iz-
večkov, je dopustna le, v kolikor ne
cvira rednega poslovanja davčnega
oblastva.

Voliti bodo smele le osebe, ki so
vpisane v imenike in one, ki si izpo-
slujejo vpis v imenike na podlagi re-
klamacijskega postopanja. Rok za
vlaganje reklamacij se določa od 22.
avgusta do včetrši 29. avgusta t. l.
Vsak davkoplačevalec sme vložiti
reklamacijo le za svojo osebo. Re-
klamacije se vlagajo pri davčnih ob-
lastvih l. stopnje in so kolka proste.
O njih odloča kančnoveljavno dele-
gacija. Vložitev reklamacij sama na
sebi ne zavira izvršitev veljavnih
volitev.

LISTEK.

Papini — Magrini:

Pravi kristjan.

I.

Gospod kanonik je imel navado
pozno zajutrkovati ter po maši takoj
zopet zleži v posteljo. Bil je izmed
tistih mehkužnih ljudi, katerim se
porajajo misli le če sede na mehku.
Njegovo brezčleno telo je bilo suh-
njavo in vendar ne suho, njegov ko-
stnjak namreč ni bil obdan z mišica-
mi, pač pa z medlobojno, nalahno z
ono toliščo podloženo kožo, ki jo
večalimani imajo skoraj vsi duhov-
niki. Toliko v pojasnilo, ker je ob
poldanskem streli iz topa še vedno
sedel v svoji veliki zakonski po-
steli, naslonjen na dve blazini, po-
krit z veliko volneno odejo in obilno
pernico. Časa kave, ki je stala nad
mramorjem nočne omarice, je bila
še nedotaknjena. Ne morda da bi bil
zaspanec, nasprotno, med drugim ga
je mučilo tudi brezspanje in včasih
je imel vso noč prižgano luč.

Toda, da je laglje premišljal, čit-
tal ter se učil v vsem miru in da je

mogla njegova duša prosto poleteti
kamor je hotela, ni svojega ubogega,
krehkega, mehkužnega in zmznjenega
telesa preveč izpostavljal direk-
tnemu dotiku z zunanjim svetom. Pod
rjuhami razprostrti na mehki postelji,
pokrit in zagrajen s težko volno, v
tej zmerni in naravnih toploti, ki jo je
mogla vzdržati njegova kri, se je po-
čutil udobnega in priležnega na svo-
jih tleh, liki vihravemu pesniku, ki
mu ugaja veterni večer na vrhu hri-
ba. Pri vsem občudovanju, ki ga je
gojil za Danteja, je bil vendar mne-
nja, da se je le-ta zmotil, trdeč, da
tisti, ki pod odejo čepi, ne postane
slaven; dasi se o tem ni izrazil očit-
no, je vendar svojim prijateljem, ki
so namigavali na to, točko dal razu-
meti, da je on pri vsej svoji skrom-
nosti vendar vzgled neresničnosti
onega famoznega pesnikovega iz-
reka.

In to je bilo res. Don Angelo je bil
širok Italije, vsaj v onih krogih, ki
se pečajo s cerkvenimi zadevami,
poznani ne samo kot izvrsten teo-
log — v kolikor je podučeval teolo-
gijo v prvovrstnem semenišču —
temveč tudi kot krepkega moralist in
kot čil in žilast propovednik, primer-
jalen, da se tako izrazim, kvečjem

še s sv. Bernardinom Sienskim in v
pogledu svojega elegantnega sloga,
s patrom Segnerijem. Dičil se je tu-
di z drugo vrednostjo, ki ni bila ra-
vno zadnja njegova dobra stran, da-
si se je ta njegova krepkost pojav-
ljala samo v kraju, kjer je bival: mi-
slin namreč na njegovo veliko spo-
sobnost in ljubeznivost kot spoved-
nik. Kot zelo izvežban kazuist, ki jih
je le malo takih, kot nepristranski
poznavelec človeškega in posebno
ženskega srca, kot spreten improvi-
zator opominov, podukov in očitani,
prizanesljiv vobče, vendar pa strog
v obliki, je dozdnevno združeval
v sebi v tej svoji žalostni figuri sko-
raj vse one izpopolnitve, ki jih za-
htevalo semeniške odredbe od naj-
boljšega duhovna.

In vendar ni bil starokopitnež.
Nasprotno. Kakor so že povsod na
svetu zavistneži, seveda teh tudi ni
primanjkovalo med kanoniki slavne
bazilike sv. Lovrenca. Govorilo se
je namreč v nekih pobožnih krogih,
da Don Angelo čuti malo preveč mo-
derno, da ni samo pisal temveč dal
tudi natisniti knjige o cerkvenih oče-
tih, iz katerih je celo za onega, ki jih
ni bral, proizhajalo, da simpatizira z
onimi cerkvenimi očeti, ki jih je cer-

kev pozneje proglasila kot pogubne
— n. pr. z Origenem in s sv. Avgu-
štinom. V velik pregrešek pa so mu
šteli — in tudi to so dokazali očivid-
ci — da je kupal mnogo knjig, ne
samo verskih in od cerkvenih obla-
sti odobrenih, ampak tudi takih, ki
jih najdeš v posvetnih knjigarnah,
namreč spisov posvetniakov, krivo-
vercev in drugih nedolžnih in sum-
ljivih oseb.

Kdor se je pa hotel še bolj škand-
alizirati, je celo trdil, da njegova
vera ni bila taka, kakor bi morala
biti: da je nerad priznaval gotova
načela, ki so jih koncili, papeži in
cerkveno sporočilo uveljavili kot
dogme in koncem konca — strašna
in skoraj neverjetna stvar — da je
bolj veroval v moč vere v Boga, ka-
kor pa v Boga samega; da je bolj
veroval v dobroto in lepoto onih, ki
verujejo v Kristusa, kakor pa Kristu-
sa samega.

Toda ti glasovi, ki navsezadnje
niso bili toliko razširjeni med obilno
versko klientelo Don Angela, ga ni-
so mogli uničiti v očeh nadškofa-
kardinala, ki mu je dal večkrat jav-
nih in očitnih dokazov svoje naklo-
njenosti, obiskujoč in prisluškajoč
marsikateri njegovih pridig. Običajni

zlobneži pa so še dodali, da bi Don
Angelo brez vseh teh sumenij, ki
sino jih omenili, gotovo bil umrl kot
škol ali še kot kaj višjega.

II.

Bilo je 23. marcal 1909. dopol-
dne okoli desetih in pol — te na-
tančne podatke imam od osebe: ki
me je obvestila tudi o koncu — ko
je Don Angelo, kakor po navadi, se-
del v postelji. Pred seboi nad odejo
je imel razprostrti pet ali šest v
rujavkasto usnje trpežno vezanih
knjig, vse odprte in prevrnjene z
hrbišči na zgoraj. Tako je običajno
čital učeni kanonik. Ena knjiga mu ni
zadostovala, pač pa ena ali dve stra-
ni iz prve knjige, potem zopet odsta-
vek iz druge, morda kak paragraf iz
tretje knjige in v isti vrsti zopet od
zadnje do prve. Bil je namreč mne-
nja, da se istotako, kakor moremo
razumeti in slediti razgovoru petih
ali šestih oseb, čim govori vsaka po
enkrat, bere lahko brez vse zmede
v eni in isti uri tudi pet do šest knjig,
pri čemer je še ta korist, da se bra-
lec lahko povrno do prve, ter tako
zopet najde eventualno izgubljeno
nit.

(Dalje prih.)

Po poteku reklamacijskega roka bodo smeli davčni zavezanci v pogledu v volilni imenik se nadalje do vstevši 20. septembra t. l. le ako se primerno legitimujejo, da se jim na ta način omogoči izbrati kandidate iz kroga volilnih upravičencev.

Sami ste krivi.

LDU Belgrad, 13. avgusta. (ZNU) Nekateri listi so o gotovih vprašanjih zunanje politike začeli razpravljati na način, ki škoduje odnošajem naše države napram inozemstvu in ugledu zastopnikov dotičnih držav. Tako postopanje listov presega meje razumnega in dovoljenega razpravljanja o zunanje političnih odnošajih. Ker je kr. vlada po zakonu in v interesu države poklicana, da se briga za vse, kar se tiče ugleda države in njenih odnošajev z inozemstvom, opozarja novinarstvo na neumestnost takega postopanja. Iz pisarne ministrstva za zunanje stvari.

Če bi ministrstvo oz. minister za zunanje stvari vodil zunanjo državno politiko javno in ne bi se izogibal naliti čistega vina o svoji zunanji politiki javnosti, bi čisto gotovo izgubili marsikateri izpad v novinarstvu. In še eno! Zunanjo politiko je treba voditi tako, kakor zahtevajo interesi naroda v duhu dobe, v kateri živimo in ne tako, kakor hočejo interesi kapitalizma!

Torej ne delajte ugank in ne bodite agenti manjšine.

Najnovejše.

MINISTRSKI SVET.

LDU, Belgrad, 13. avg. Danes dopoldne je imel ministrski svet sejo pod predsedstvom ministrskega predsednika Nikole Pašića. Razen tekočih poslov se je razpravljalo tudi o nenadni in resni bolezni kralja. Z ozirom na to so bili sprejeti gotovi sklepi. Razpravljalo se je tudi o kreditih za posamezna ministrstva, ki so bili odobreni.

LDU, Belgrad, 14. avg. Na seji ministrskega sveta so bili podpisani manjši ukazi in odobreni krediti posameznim ministrstvom. Med drugim je odobren kredit ministrstvu notranjih del za reorganizacijo politične službe in ojačenje orožništva. Odobren je bil tudi kredit ministrstvu zunanjih poslov in narodnega zdravstva.

POGAJANJA VEČINE.

LDU, Belgrad, 14. avg. Razgovori za določitev programa koalicijske vlade g. Pašića se bodo prejkone nadaljevali v torek, da med tem časom izroče vse delegacije svoje podrobne predloge. Rešitev tega vprašanja ostane vsekakor na dnevnem redu.

VPRAŠANJE PREDAJE PEČUJA.

LDU, Pečuh, 13. avg. Včeraj so se pri poveljstvu mesta sestali veliki župan, vladni komisar Svetoslav Rajčić in namestnik poveljnika baranjske posadke polkovnik Janko Ojorgjevič z angleškim polkovnikom Gessetom, kateri jih je pozval, naj izpraznijo okupirano Baranjo s Pečuhom vred do 27. t. m. Zastopniki naših oblasti so odgovorili, da od kraljevske vlade tozadevno nimajo še nobenih naredb in da ne morejo ugoditi temu pozivu. Razburjenost baranjskega prebivalstva, ki ve, kaj ima pričakovati od Horthyjevih čet, je čimdalje večja. To njihovo bojazn povečujejo še odkrite grožnje madžarskih agentov, ki si že sedaj zapisujejo tiste, nad katerimi se bodo pozneje maščevali Horthyjevi zločinci.

LDU, Budimpešta, 13. avg. »Az Ujsag« objavljala izjavo zunanega ministra grofa Banffyja, po kateri bodo madžarske čete dne 20. t. m. začele vkorakati v Baranjo. Zasedba se mora končati do 30. avgusta.

DELA VSTVO PROTI OBOROŽEVANJU.

LDU, Luzern, 13. avg. V sklepni seji mednarodnega kongresa železničarjev so sprejeli resolucijo, da delavci ne marajo izdelovati municije ter sklep, naj se polagoma odpravi

izdelovanje morilnega orodja. Nadalje je kongres sprejel resolucijo ameriških strojnih delavcev, naj se udele akcija za preprečevanje bodočih vojn.

SOCIJALIZACIJA RUDNIKOV V ČEHOSLOVAŠKI.

LDU, Belgrad, 13. avg. Presburo doznava iz Prage: Narodni skupščini so bili te dni predloženi trije predlogi za socializacijo premogovnikov. Enega so predložili češki narodni socialisti, drugega nemški in tretjega češki socialni demokrati. Vsi trije načrti se strinjajo v tem, da zahtevajo popolno socializacijo in ekspropriacijo rudnikov. Narodni socialisti zahtevajo, naj se socializirajo rudniki kot državna lastnina, ostala dva predloga pa zahtevata, da se csmuje posebni socialni zavodi, ki bodo imeli v rokah upravo in poslovanje in bodo lastniki rudnika. Vlada se o teh predlogih še ni izjavila.

AMERIKA IN PREHRANA RUSIJE.

LDU, Pariz, 15. (Presburo.) Po brzokajki iz Rige je ameriška delegacija dobila od komiteja Hoover vest, da more ameriška delegacija nadaljevati pogajanja z boljševiško delegacijo, ker je sovjetska vlada pristala na to, da se osvobode vsi ameriški državljani v Rusiji. Za nakazilo pomoči Rusiji so nastopni pogoji: Člani ameriškega komiteja za pomoč imajo popolno svobodo gibanja v Rusiji v vseh smerih ter morejo oditi iz Rusije v vsakem trenutku in na vsakem kraju. Živila so last komiteja do trenutka, dokler niso porabljena. Samo otroci in bolniki imajo pravico do pomoči ameriške komisije. Hrana, ki se bo razdelila prebivalstvu, mora plačati sovjetska vlada. Nadzorstvo nad razdelitvijo živil pripada komiteju.

GRŠKI UMİK.

LDU, Rim, 13. avg. Iz Carigrada javljajo iz turških virov, da je grška ofenziva naletela na trdovraten odpor in da so se Grki po trideseturnem boju morali umakniti.

Politične vesti.

+ »Arbeiter - Zeitung« prepovedana. Notranje ministrstvo je prepovedalo za našo državo list »Arbeiter - Zeitung«, ki izhaja na Dunaju, ker piše »proti naši državi in njenim interesom« (?).

+ Naš poslanik v Bernu dr. Milutin Jovanović je določen za našega delegata pri zvezi narodov povodom razprave o pomoči ruskim beguncem v Evropi.

+ Socialisti in komunisti na Češkoslovaškem vodijo hude medsebojne politične boje, prav tako kakor se je to na žalost godilo tudi pri nas na delavskih shodih in v časopisju. Kakor je znano, je na Češkem izšla iz zadnjih volitev kot najmočnejša socialna - demokratična stranka, ki je dobila od 285 nad 70 poslancev. Imela je zato ministrskega predsednika in večino ministrov v koalicijski vladi v meščanskimi strankami. Revolucionarni val iz Rusije je močno objel Češkoslovaško. Prišlo je do razkola med proletariatom in socialisti so obdržali 48 poslancev, 27 pa so jih dobili komunisti. Ti zadnji trdijo venomer, češ da je večina proletariata za njimi in zahtevajo nove volitve. Komunistični demagogi in frazerji so kajpada pri svojih agitacijah izrabljali koalicijo socialistov v vladi. Najbolj je komunistična agitacija cvetela takrat, ko je ruska rdeča armada bila pred vratni Varšave. Zadnje mesece se je pa položaj zopet znatno izpencil. Socialisti so bili najprej izstopili iz vlade, — nar kar je bila sestavljena uradniška vlada —, sedaj pa ob žalostnem stanju, ki ga doživlja boljševizem v Rusiji, pripravljajo zopet svoj vstop v vlado. — Da komunistična trditev, češ da je večina češkoslovaškega proletariata za njimi, ne drži, je kaj jasno pokazala Delavska olimpijada, na kateri so komunisti ločeno nastopili le v malem številu. Češkoslovaški proletarijat je za demagoštvu in frazerstvom pač v malem številu dovzeten, ker je dovolj socialistično zaveren. Nove volitve bodo na Češkoslovaškem po zopetnem vstopu socialistov v vlado.

+ Med Ircl in Angleži je situacija zopet najeta. Ulsterjanci se branijo pogajanj s sinfajnovci, Angleži pa ne marajo izpušiti zaprtega irskega vodje Mac Keovna.

+ V Perziji so nastali novi nemiri. Pokrajina Kherassan se je uprla in proglasila neodvisnost.

Dnevne vesti.

Kralj Peter se nahaja na smrtni postelji. Po izjavi zdravniške komisije je njegovo stanje brezupno.

Kako piše gospod doktor... V »Slovencu« čitamo te-le silno stvarne, obektivne in obenem dostojne stavke nekega doktorja J. K. v njegovi »globoki in učeni« razpravi o obratnih svetih na Češkem: »Sicer pomeni češka postava o obratnih svetih še komaj prvi korak do socializacije, vendar se nam v državi, kjer največje politične stranke, a tudi social-demokratske stranke nimajo nobenega smisla za socialno delo, ampak le za brahialno silo in ameriške dolarje, zdi češka postava ipak napredovanje.« — Komentarja k taki-le doktorski razpravi pač ni potreba!

Primer. Posnemamo po belgajskem soc. listu: »Ko so pred več leti nasprotniki prvega socialističnega bojovnika in revolucionarja Vasa Pelagija vtaknili v norišnico, se je dvignilo vse takratno maloštevilno socialistično delavstvo v Belgradu in ga kljub vsem opasnostim osvobodilo, prineslo na ramah v čakajočo kočijo in ga vrnilo svobodi. Slično je bilo tudi z Lapčevićem, ko so ga aretirali ob priliki, ko je šel intervenirati na mestno upravo radi nekega aretirane delavca. Delavstvo se je zbralo v obilnem številu oboroženo z različnim orodjem in izposlovalo, da so Lapčevića takoj izpustili. In danes, ko je zaprtih toliko »delavskih« zastopnikov? Kje je tisto močno komunistično gibanje? Gotovo morajo biti za to važni razlogi, da je delavstvo sedaj tako ravno-dušno...«

Znižanje mesnih cen v Mariboru. Mestni magistrat mariborski objavlja dne 11. avgusta t. l.: Odsek za določevanje cen je v svoji seji dne 9. avgusta 1921 sklenil: Kot prvovrstno meso določi meso dobrih volov, ki tehtajo nad 500 kg žive teže v stanju, pripravljenem za klanje, t. j. da se jih pred klanjem kakor običajno 6 ur prej ne krmi in ne napaja. Neposredno pred klanjem se mora vsak vol stehitati. Za meso takih volov se določi za prednji del cena 18 K, za zadnji del 20 K za kg. Če voli ne dosežejo teže 500 kg v teštem stanju, se dodelijo v drugo kategorijo med bike, krave in telice. Meso takih živali se sme prodajati na glede na prvi ali zadnji del po 14 K 1 kg. Cena telečjemu mesu se določi za prvi del 10 K, za drugi del 12 K za 1 kg. Običajna priklada pri govejem in telečjem mesu znaša kakor doslej 20%. Navedene cene stopijo v veljavo za govedino s 16. in za telečino z 22. avgustom t. l.

Griža na Viču. V viški občini, zlasti na Glincah se je razširila zadnji čas griža tako močno, da ima znak epidemije in se nahajajo v nekaterih predelih, zlasti z delavskim prebivalstvom, skoro v vsaki hiši bolniki. Dasi so na Viču dandanes vsled splošne stanovanjske bede hiše zelo preobjudene, tako da ima po več rodbin le eno stranišče, in dasi nimajo še danes na Viču vodovoda ter so vodnjaki ponekod nebrigljivo prirejeni, je gotovo, da bi se pri večji pazljivosti naroda griža ne širila tako močno, kakor se to godi letos. Komur je tedaj ljubo zdravje, naj uvažuje zdravniške nasvete, ki bodo nabiti na vseh hišah v okuženi okolici in naj zlasti pazi, da ne pride v dotiko z bolniki ter naj uživa le prekuhane jedi; ako nima brezhibne vode, tudi le kuhano pijačo (mrzli ruski čaj itd.). Oboleli naj se takoj oddajo v državno bolnico v Ljubljano, kjer je dandanes preskrbljeno vse res ugodno, je zdravnik stalno na razpolago, kar je seve pri bolnikih največje važnosti. Vsakdo pa naj ve, da se griža ne širi po vzhodu, marveč se jo vedno le polje, vsled česar je nihče ne more dobiti, ako točno uvažuje zdravniška navodila in skrbi povsodi za največji red in snago. Zaenkrat bodo vse hiše, kjer se pojavlja griža, zaznamovane s svarilnimi listki, in sicer tako dolgo, da bo hiša zopet razkužena. Razen tega bosta po naročilu zdravstvenega odseka za Slovenijo in Istro hodili dve izvežbani sestri-usmiljenki od hiše do hiše narod poučevati in mu pomagati pri razkuževanju. Ker je epidemija opasna, se opozarja vsakdo, da se bodo vsi prestopki strogo kaznovali. — Zdravstveni urad Ljubljana — okolica.

Kako se izvaja zakon o zaščiti države. »Soc. Radn. Novine« poročajo, da je policijska oblast Ilija Plaveviča iz Skoplja (centrumaša) kaznovala s 30 dnevni z -

porom zato, ker je našla pri njem nekaj izvodov humorističnih antikomunističnih spisov »Učiteljska Borba« in »Vukovarska Epopeja«... Brez komentarja.

Tečaji za pravosodne manipulantе. Ministrstvo pravde je izdalo naredbo o tečajih in izpitih za pravosodne manipulantе na ozemlju Bačke, Banata in Baranje. Ti tečaji se bodo vršili pri priznivem sodišču v Novem Sadu ter bodo trajali po šest tednov. Vsako leto se bosta po potrebi vršila eden ali dva tečaja.

Vesničeva knjižnica je po oporoki Vesničeve pripadla belgajski žuridični fakulteti. Knjižnica Vesniča obsega nad 10.000 knjig.

Cene mesa v Ljubljani. V soboto smo poročali, kake cene je odsek za določevanje cen v Mariboru določil. V Ljubljani se pa za tržne cene mesa živ krst ne briga in mesarji prodajajo po cenah, kakor da bi imeli še stare zaloge blaga. Tudi ljubljanski magistrat naj se zgane!

Dela na razstavnem prostoru, obsega jočem nad 25.000 m², na kojem se bo vršil »Ljubljanski veliki semenj« z mrzlično naglico napredujejo. Posamezni pavilioni, kojih številu znaša okroglo 30, so po večini že popolnoma dovršeni. Dosedanja dela že kažejo, da bo nudilo razstavišče nadvse pestro sliko. — Prvi se bo preselil na razstavišče urad »Ljubljanskega velikega semenja«, da bo mogel že v zadnjem času pred otvoritvijo semnja poslovati na licu mesta. Te dni se je tudi pričelo z montažo električne razsvetljave. Za sejmski prostor je predvidena namreč lastna električna centrala, v koji bo parni stroj s 100 HP proizvajal 70 amperov električnega toka. Stroj je stavila na razpolago tukajšnja tvrdka Stebi & Tuječ. Tako velika množina električnega toka je potrebna, ker bo večji del razstavljenih strojev v obratu.

Ministrstvo za promet je dovolilo udeležencem ljubljanskega jesenskega vzorčnega sejma polovično vožnjo na državnih železnicah

Premog so pričeli kopati zopet v rudniku Pečovnik pri Celju.

Umrla je Ana Rihavec roj. Osenek v 44. letu starosti na Vodnikovi cesti 7 v Spodnji Siški. N. v m. p.!

S cigani sta pobegnila pred par dnevi, dva šolska učenca, eden iz Zrkove ter eden iz Dolgoš na Štajerskem. Ker se jima pa ni preveč dopadlo, sta se sedaj zopet vrnila domov.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 1. do 6. avgusta 1921 dela 257 moških in 125 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 225 moških in 199 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 195. — Dela iščejo: pisarniške moči, kovinarji, natakarji, natakariče, kolarji, sedlarji, krojači, čevljarji, tapetniki, dninarji, dninarice, strojniki, kurjači, šivilje, bolniške strešnice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: hlapeci, dekle mizarji, usnarji, čevljarji, krojači, zidarji, kovači, izuč. pisarn. moči, šivilje za obleko vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Kulturni vestnik.

Prireditev umetniške potovalne razstave in predavanje »Probuje« po Sloveniji. Društvo »Probuje« priredi svojo zanimivo umetniško razstavo naših domačin in pristnih del dne 17. t. m. v Črnomlju. 20. Novo mesto, 23. Brežice, 26. Celje, 29. in 30. v Mariboru. Pomen teh razstav in predavanj je zainteresirati širšo javnost po celi državi za našo lastno umetnost, industrijo in stavbarstvo, ter izpodrinuti vse kar je tujeja in ničvrednega iz naše države. Natančnejše bode javljeno potom lepakov v dotičnih krajih.

Izšla je 33. številka »Sporta« in prinaša sledečo vsebino: Wiener Sportklub-Illirija, Desetletnica Sportnega kluba Ilirija, Visoka šola za telesno vzgojo, Prava in nepravna turistika, Dosedanji match za svetovno prvenstvo v boks, Raspis avtomobilne vztrajnostne tekme po Sloveniji v okvirju Sportnega tedna 1921 in razne službene novice. List prinaša krasne slike iz plavalne tekme in nogometa in ga vsem toplo priporočamo.

Iz strok. organizacije.

Podružnico grafičnih delavcev v Zagrebu, ki je bila svojčas član CSVJ, je policija dne 27. pr. m. zatvorila, češ, ker je »komunistična«, oziroma, da so njeni funkcionarji »komunisti«. Da bi bila ta organizacija komunistična, ni resnica, ker je bilo v odboru najmanj komunistov in so tipografske organizacije že od nekdaj stale na povsem nevtralnem in strokovnem stali-

šču. Da se omogoči ponovno delovanje organizacije, so njeni člani s 740 proti glasovom izvolili nov odbor, ki mu predseduje Viljem Bukšeg, tajnik pa je Miro Kajganič.

Vestnik Svobode.

Del. izobr. društvo »Svoboda« podružnica Trbovlje, sklicuje v nedeljo 21. avgusta t. l. ob 4. uri popoldan v dvorani »Delavskega doma« občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, blagajničarja in zapisničarja, 2. Ustanovitev telovadnega odseka, 3. Nadomestne volitve, 4. Raznoterosti. — Dolžnost vseh članov in članic je, da se obnega zbora gotovo udeleže. — Odbor.

Po svetu.

— Kapitalistična nečlovečnost. V okolici Trsta so karabinerji zaplenili vreče, v katerih so bile kosti na Krasu padlih vojakov. Kostni bi se imele porabiti v industrijske svrhe.

— Število nezaposlenih delavcev v Franciji se je v primerj s 1. januarjem t. l., ko je bilo 89.289 delavcev brez dela, precej zmanjšalo. 5. t. m. je bilo 37.226 delavcev brez službe, med temi 25.744 moških in 11.482 žensk. Po informacijah francoskih listov pa se bo število nezaposlenih zopet zvišalo.

— Gozdni požari. V sled silne vročine, ki vlada po vsej Evropi, se v gozdovih ob neprevrednosti pasantov zelo hitro vname suho drevje. Tako poročajo z vseh krajev Evrope o gozdnih požarih. V naslednjem priobčujemo tri telegrame, katere smo prejeli dne 13. t. m. — Iz Bytoma poročajo, da je pri Grisovicah nastal veliko gozdni požar, ki se širi v pštinski okraj in je zažgal tudi več krajev. Bilo je tudi več človeških žrtev. — V katowiškem okraju od včeraj opoldne divja ogromen gozdni požar. Gori okolo 4000 oralov gozda.

Pri Radovu divja velik gozdni požar, ki obsega že nad 2000 oralov večinoma doraslega gozda. Tudi zasedbene čete so dobile povelje, da morajo gasiti.

— Mednarodni kongres bojovnikov in vojni žrtev (predsednik Henry Barbusse) se bo vršil 1. in 2. oktobra na Dunaju. To bo drugi kongres.

— »New-York Herald« poroča, da se je policiji posrečilo aretirati kolovodje roparske druhali, ki je tekom tega leta na progi New-York—San Francisco oropal potnike za okroglo 6 milijonov dolarjev. Zanimivo je, da so ti možarkarji živeli v čisti kot pošten in solidni trgovci.

— Železniški podjetniki v Ameriki hočejo uvesti delovni čas, kakor je bil prej. Nameščenci po vsej državi so zagrozili, da bodo v tem slučaju napovedali splošno stavko.

Jirasek:

Filozofska historija

K 30.

Sjajni historički i ljubavni roman.

Upravo izašao. Naručiti si udmah kod

Češkoslovačkanske naklade

— J. Herejk, Zagreb. —

Več spretnih

krojaških pomočnikov

takoj sprejme v trajno delo z dobro plačo Simon Klimanek, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Kapital: 20.000.000 kron.

Slovenska eskomptna banka

Rezerve okrog 6.000.000 kron.

Interesna skupnost s »Hrvatsko eskomptno banko« in »Srbsko banko« v Zagrebu. Ljubljana Selenburova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut, — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.